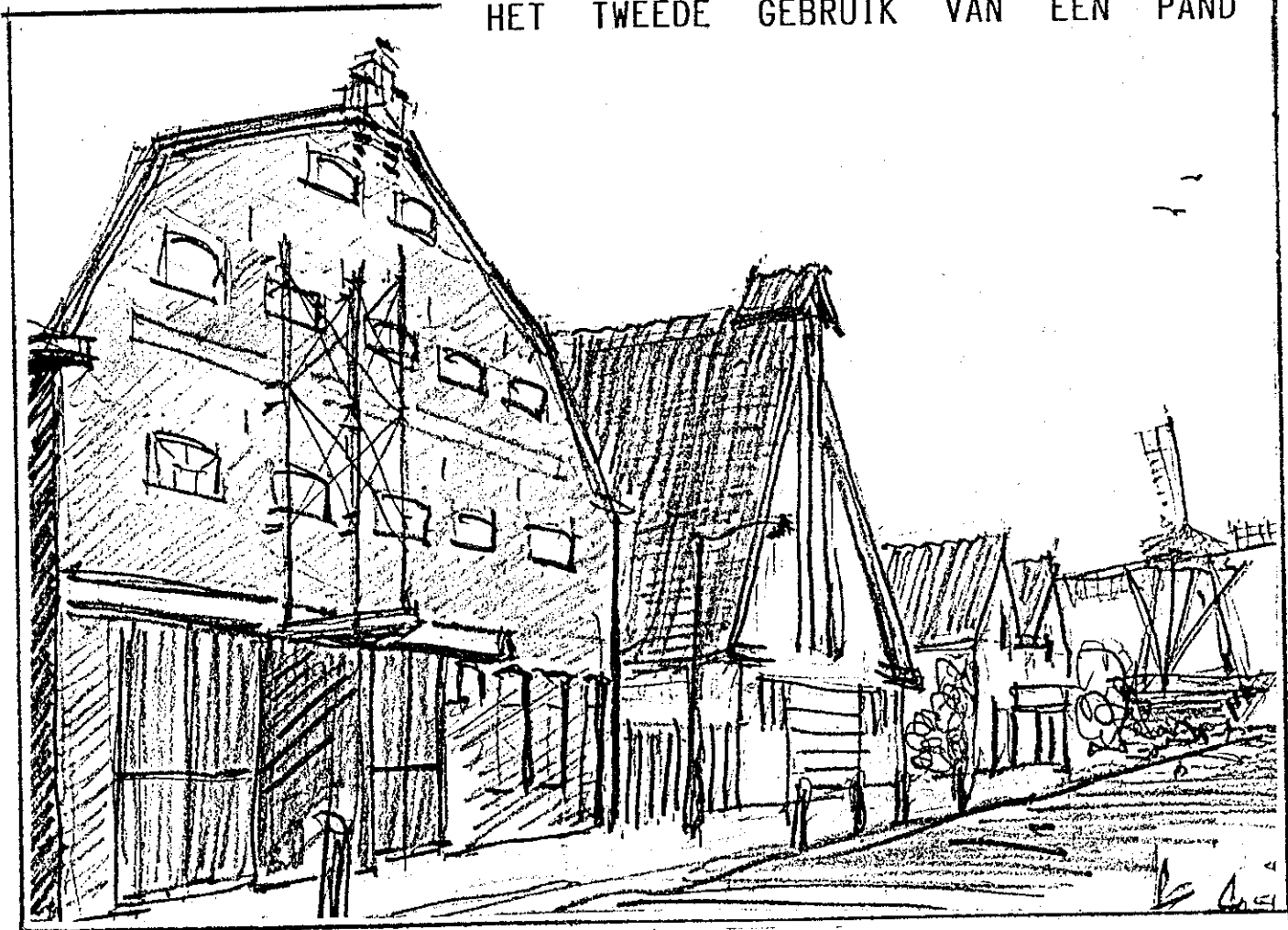

mei 89

HET TWEEDE GEBRUIK VAN EEN PAND

Aan de Terbregse Rechter Rottekade nummer 137 staat een bedrijfspand dat recent een opmerkelijke gebaantewisseling heeft ondergaan, althans voornamelijk aan de binnenzijde.

Het oude gebouw van de „Coöperatieve Landbouwvereniging De Eendracht”, opgericht in 1906, biedt nadat het lange tijd werd gebruikt als opslag- en bedrijfsruimte, en na een grondige verbouwing, onderdak aan SV, een bedrijf van interieurverzorgers voor voornamelijk kantoorinrichtingen.

Hoe een oud pand op hoge leeftijd een tweede jeugd doormaakt is te zien op onze jaarlijkse excursie.

WEES ERBIJ, DONDERDAG 18 MEI

TERBREGSE RECHTER ROTTEKADE 137 (nabij de molen „De Vier Winden”).

DONDERDAG 18 MEI 1989

19.30 EXCURSIE

"HET TWEEDE GEBRUIK VAN EEN PAND"

Terbregse Rechter Rottekade 137

21.00 JAARVERGADERING

Gebouw Volkstuinvereniging Terbregge

Terbregseweg 16

uitnodiging

JAARVERGADERING

Gaarne roep ik U op voor de jaarlijkse algemene verenigingsvergadering, te houden op

===== DONDERDAG 18 MEI 1989 =====

om 21.00 uur in het gebouw van de VolksTuin Vereniging Terbregge, Terbregseweg 16, te Terbregge.

De agenda voor deze vergadering luidt:

- 1 Opening en mededelingen
- 2 Ingekomen stukken
- 3 Notulen van de vergadering van 25 mei 1988
- 4 Verslag van het Verenigingsjaar 1988
- 5 De staat van de monumenten en monumentwaardige gebouwen
- 6 Verantwoording van de uitgereikte oorkonden en schildjes 1988
- 7 Jaarrekening 1988 en begroting 1989
- 8 Benoeming financiële commissie
- 9 Verkiezing bestuursleden
- 10 Informele gedachtenwisseling
- 11 Rondvraag
- 12 Sluiting

Toelichting:

- ad 3 Deze notulen liggen vanaf 20.30 uur voor de leden en donateurs ter inzage in de vergaderzaal.
- ad 4, 5, 6 en 7 De stukken betreffende deze punten vindt U elders in dit blad.
- ad 8 Statutair is de heer drs C.D. Hoogendijk aftredend. Het bestuur stelt U voor in zijn plaats te benoemen mevrouw W.G.E. van den Bosse-Gerum, en de heren P.J. Overbeek en J. de Jong te herbenoemen.
- ad 9 Mevrouw L. Berger-Schut en de heer mr A.M. Mout zijn statutair aftredend, doch herbenoembaar. Beiden stellen zich beschikbaar voor herverkiezing. Het bestuur stelt U voor mevrouw Berger te herbenoemen als secretaris en de heer Mout als bestuurslid.
- ad 10 U wordt uitgenodigd bij dit agendapunt problemen aan de orde te stellen die U in onze wijken ziet en welke tot het werkterrein van de vereniging behoren.
- ad 11 Dit agendapunt dient om zaken binnen de vereniging aan de orde te kunnen stellen.

Gewone en buitengewone leden kunnen tegencandidaten stellen; deze moeten uiterlijk een half uur voor de vergadering bij het bestuur zijn opgegeven. Elke kandidaat moet worden ondersteund door (tenminste) vijf leden.

Gewone leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen, kunnen een ander lid (maar geen bestuurslid) schriftelijk machtigen namens hen op te treden en te stemmen. Een lid mag niet meer dan vier volmachten aannemen.

De voorzitter van de Vereniging,
ir J. Fens

=====

HET TWEEDE GEBRUIK

EEN TOEKOMST VOOR ONS VERLEDEN

Onwillekeurig roept een term als „tweede gebruik“ associaties op met een soort van tweedehands artikelen, iets dat zijn beste tijd heeft gehad en waarvoor nog slechts een gebruik als een soort minderwaardig alternatief mogelijk is.

In de context als hier bedoeld is dit zeker niet het geval. Hier wordt bedoeld een vorm van gebruik van onroerend goed, van historisch waardevolle bebouwing, waarvan door maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen het doel waarvoor het bouwwerk oorspronkelijk werd gebouwd, niet meer aan de orde kan zijn.

Dit is minder vaak het geval bij woonhuizen, behoudens in die gevallen waar het gaat om zeer grote woonhuizen, waar het wonen zonder grote financiële middelen en een staf van huishoudelijk personeel nauwelijks meer mogelijk is.

Het gaat in de meeste gevallen om utilitaire gebouwen, zowel religieuze, profane als industriële. Wie kent niet de gevallen dat een kerk wordt afgestoten en verbouwd tot bedrijfsruimte of tot woonappartementen. Zo ook vaak pakhuizen, stationsgebouwen, molens of een watertoren.

Ook dicht bij huis zijn hiervan voorbeelden te zien.

Zo is het oorspronkelijke woonhuis van de families de Kat en van Swarttouw later gebruikt als theehuis, daarna als raadhuis van de gemeente Hillegersberg en weer later als secretarie voor de Wijkraad en de Deelgemeente. Het oude Raadhuis werd, ná het oorspronkelijke gebruik als ambachts- en rechthuis, zetel van het gemeen-

tebestuur van Hillegersberg, waarna het vervolgens onder andere onderkomen bood aan padvindders, tot het de huidige functie van restaurant verkreeg.

In Terbregge, aan de Terbregse Rechter Rottekade nummer 137, staat een bedrijfspand, dat werd gebouwd in 1906 (?). Op de voorgevel was nog vaag het oorspronkelijke doel te lezen, namelijk:

„COÖPERATIEVE LANDBOUWVEREENIGING DE EENDRACHT OPGERICHT 1906“.

Na lange tijd in gebruik te zijn geweest als opslagruimte, is het in 1987/1988 gekocht door de firma „SV-projectinrichters bv“, en na een grondige verbouwing ingericht als werkruimte en showroom voor scheidingswanden en kantoorinrichting (nadat het bedrijf met een ruimtetekort kampte in het, een eindje verder aan de Rotte gelegen, reeds in gebruik zijnde bedrijfspand).

Teneinde met eigen ogen een voorbeeld te zien van een „tweede gebruik“ van een dergelijk pand hebben wij contact gezocht met SV bv en wordt U thans uitgenodigd het hernieuwde pand te bezoeken.

Op deze wijze hebben wij wederom een naar onze mening interessante excursie voor u kunnen verzorgen. Wij bevelen deze gaarne van harte bij U aan, alvorens U Uw schreden richt (een 400 meter lopen) naar de plaats van de jaarvergadering in het verenigingsgebouw van de VTV „Terbregge“, Terbregseweg 16, aan de andere kant van de Irenebrug.

Tot op 18 mei a.s. om 19.30 uur aan de Terbregse Rechter Rottekade 137!

PRAATJE bij een PLAATJE

'K O B U S S I E'

Op de Strekkade, waar m'n moeder met haar drie jongens in de twintiger jaren woonde, kwamen nog al wat kooplui aan de deur. Eén ervan was Kobussie. Hij verkocht vele soorten garens en band in alle kleuren. Ook tweedehands kinderkleding en lappen stof. Menigmaal moesten wij - ondanks protesten - passen; dat passen werd dan meestal kopen. M'n broertje en ik vonden het altijd gekke kleren. Tè gek om mee naar school te gaan.

Verder stal Kobussie dan de show door het kledingstuk voor zijn lichaam te houden en daarbij danspasjes te maken. De jeugd vond dat prachtig en vergat de zojuist gekregen kleding. Aan het eind van zijn voorstelling deelde hij aan m'n broertje en mij een twee en een halve cent stuk uit. Dat was even mooi meegenomen!

Mijn moeder schonk hem dan 'een bakkie troost', waarna hij in de duisternis van de Strekkade verdween.

Zo kwam op woensdagmiddag als we vrij van school hadden de KOEKMAN. Altijd een gebeurtenis! In z'n ovale mand met hengsel lagen: ontbijtkoek, met en zonder gember, boterbiesjes, spritsjes en suikerkaakjes in alle kleuren van de regenboog. Meestal kocht Moe kaakjes, want die deelden lekker uit! Ik weet nog goed, dat ik altijd een rose kaakje koos.

Ja, een suikerzoete herinnering!

Leen Kok

Strekkade

Boerderij
familie Vermeulen

Jaarverslag

Onderstaand treft U aan het verslag over alle zaken, waarmee onze vereniging zich in 1988 heeft beziggehouden.

JAARVERGADERING EN BESTUUR.

De jaarlijkse ledenvergadering vond plaats op 25 mei 1988.

Deze vergadering werd gehouden in de kantine van de Watersportvereniging Aegir. Slechts een klein aantal leden (21 in getal) woonde deze vergadering bij. Ook voor de aan deze vergadering voorafgaande vaartocht over de Rotte bestond minder belangstelling dan verwacht, gezien een eerdere vaartocht. Begünstigd door heel mooi weer kregen onze tochtgenoten een goede indruk van de Rotte en de variëteit aan bebouwing langs de beide Rotte-oeveren: de thuisblijvers hebben slechts een voetbalwedstrijd gezien. Nadat de schipper, de sluiswachter en de bruggewachter met een attentie bedankt waren, kon de jaarvergadering beginnen.

Tijdens de ledenvergadering werd de voorzitter - ir. J. Fens - herbenoemd voor een periode van drie jaar. Het voorstel de heer ir. P. Mulder te benoemen, ter versterking van het bestuur, werd door de aanwezige leden met applaus bekrachtigd. Het bestuur is na deze vergadering als volgt samengesteld: voorzitter - ir. J. Fens; secretaris - mevr. L. Berger-Schut; penningmeester - mevr. S.M. Brand-Nieuwenhuijzen; leden - mevr. Mr. W. Hennink-Versteeg, Mr. A.M. Mout, ir. P. Mulder.

HET LEDENBESTAND.

Ook in dit verslagjaar vond een toename van het ledenbestand plaats. In de toelichting welke door de penningmeester gegeven zal worden bij de jaarrekening en begroting van onze vereniging, treft U aan een exacte opsomming van de wijzigingen in ons ledenbestand in het verslagjaar.

PUBLICATIES.

De Februaribrief refereerde aan het succes van onze jubileum-najaarsbijeenkomst en de Open Monumentendag. Voorts werd aangegeven met welke activiteiten onze vereniging zich in 1988 wat nadrukkelijker zal bezighouden.

Nummer 21 van 'Tussen Wilgenplas en Rotte' werd in mei aan de leden toegezonden. In dit nummer werden de jaarverslagen, zowel van de penningmeester als de secretaris, de overzichten, alsmede de verantwoording van de uitgereikte schildjes gepubliceerd. Aan het gebouw De Brandaris werd in verband met de bestaande sloopplannen de nodige aandacht besteed. Zo ook aan de jubileumfeesten op Terbregge.

Het novembernummer 22 van 'Tussen Wilgenplas en Rotte' vroeg attentie voor onze najaarsbijeenkomst in 'Lommerrijk'. Het thema van deze avond 'De Wijk in Kaart gebracht' werd in dit nummer aan de orde gesteld. Over de mogelijke ontstaanswijze van de Berchwech werd gefilosofeerd. Ook een technisch georiënteerd artikel - ditmaal over vensters - ontbrak niet. Voorts werd de aandacht gevestigd op het voorzover bekend slechts kortstondige bestaan van de Vereniging Oud-Hillegersberg en Rotterban in het begin van de jaren veertig.

NAJAARSBIJEEENKOMST.

Op maandag 28 november vond in de Tivolizaal van 'Lommerrijk' de jaarlijkse najaarsbijeenkomst plaats. De gastspreker van deze avond, de heer P. Ratsma

JAARVERSLAG vervolg

- beheerder bij het Gemeente-archief -, hield een zeer boeiende voordracht over kaarten. Hij maakte zijn gehoor duidelijk, dat de titel van zijn voordracht 'EEN KAART WIJST MEER DAN DE WEG ALLEEN' letterlijk opgaat, wanneer men zich wat verdiept in de omstandigheden, die tot het tekenen van de kaart kunnen hebben geleid (oorlogen, verdedigingswerken, visvangstrechten, en dergelijke).

De voor de pauze door de heer G. Tuijnenburg Muijs gegeven tekst en uitleg bij een serie dia's, gemaakt van oude kaarten van onze eigen gebied, gaf enig inzicht in de wijze waarop dit gebied zich de eeuwen door ontwikkeld heeft.

Het uitreiken van de oorkonden en schildjes aan de eigenaren en bewoners van daarvoor in aanmerking komende panden was ook dit jaar weer een verrassend gebeuren.

De monumentwaardige villa 'Margaretha' aan de Straatweg heeft een grote dakrestauratie ondergaan, waarvan gezegd kan worden, dat men zich veel moeite getroost heeft om het authentieke uiterlijk in stand te houden. Gegeven de financiële consequenties van een dergelijke aanpak is een compliment onzerzijds hier zeer op zijn plaats. Voor het andere be kroonde pand, een voormalig boerenwoonhuis aan de Kerkstraat, geldt dat een zeer vervallen pand door bijzondere inspanning is bewaard gebleven en als zodanig een grote bijdrage levert aan het karakter van de Kerkstraat. Ds. T.D. van Soest, een mede stuwende kracht achter de Open Monumentendag en in de Restauratie Commissie en Concert Commissie van de Hillegondakerk, heeft de oorkonden uitgereikt. Zijn begeleidende toespraak maakte zijn gehoor duidelijk hoe noodzakelijk het is, dat er naar het verleden en ook naar een huis 'geluisterd' moet worden.

SCHILDJES.

De Schildjes Commissie werd dit jaar gevormd door mevr. Dr.ir. D.E. Boas-Vedder en de heren T. van der Cammen en ing. Chr. de Heer.

In oktober van dit verslagjaar hebben zij een met duidelijke criteria onderbouwd voorstel voor het uitreiken van oorkonden en schildjes uitgebracht. Op de najaarsbijeenkomst zijn, zoals hierboven reeds vermeld, aan de eigenaar/bewoner van Villa Margeretha aan de Straatweg en aan de eigenaar en huurder van het pand Kerkstraat 13 oorkonden uitgereikt door ds. T.D. van Soest.

COMMISSIES.

De Studie en Inventarisatie Commissie vorderde gestaag met het tijdrovende werk het aktualiseren van de historische-kwaliteiten-inventarisatiekaart betreffende. Eind 1988 heeft de Commissie tevens een advies uitgebracht aan de Stichting Berg en Broek over panden en objecten, die haars inziens mogelijk met verval bedreigd kunnen worden door gebrek aan onderhoud of door technische gebreken.

De Bergse Plassen Commissie bleef aandacht vragen voor de niet beheersbare situatie van het kras parkeren van auto's bij de sportverenigingen aan het Prinsemolenpad. In het verslagjaar moest ook geconstateerd worden, dat aan de Strekkade-plasoever illegaal wordt gewoond op een voor recreatie bestemd terrein. Van deelgemeentelijke zijde is een beleidsnotitie dienaangaande toegezegd.

De Financiële Commissie verrichtte wederom de haar statutair opgelegde taak het financiële jaarverslag te controleren. De Commissie bestond aan het begin van het jaar uit de heren drs. C. Schreuder, drs. C.D. Hoogendijk en P.J. Overbeek. Op de jaarvergadering werd de heer Schreuder, statutair niet herbenoembaar, opgevolgd door de heer J. de Jong.

OPEN MONUMENTENDAG.

Voor de tweede maal gaf onze vereniging acte de presence in de door de Ned. Hervormde Gemeente opengestelde Hillegondakerk op 19 september 1988 ter gelegenheid van de tweede Open Monumentendag. Een vouwblad met informatie over de Straatweg - een geïllustreerde opsomming van ontstaan en verval van de daaraan gelegen landhuizen en tuinen - was voor bezoekers beschikbaar.

Gesteund door de ANWB en in samenwerking met de Deelgemeente en het Kerkbestuur heeft onze vereniging het initiatief genomen voor het vervaardigen en het aanbrengen van een groot informatief bord aan de Hillegondakerk. Op de tweede Open Monumentendag is dit bord officiëel onthuld door de als reuzin Hillegonda verklede op de donk woonachtige scholiere Marloes Fens.

In samenwerking met het Plaswijckpark was een boottocht over de Bergse Voorplas georganiseerd, teneinde wandelaars over de Straatweg (met het vouwblad als leidraad) in staat te stellen ook de landschappelijke kwaliteiten van de plasoevers te aanschouwen. De belangstelling voor deze tocht was nogal gering: dit werd mogelijk veroorzaakt door het druilerige weer en de vertoning van de openingsceremonie van de Olympische Spelen in Seoel op de televisie. De belangstelling voor de Hillegondakerk daarentegen was met plus minus 600 bezoekers (derde in de rij van Rotterdamse activiteiten) ronduit goed te noemen.

STICHTING BERG EN BROEK.

Het is verheugend te kunnen constateren, dat aan het eind van dit verslagjaar het pand Strekkade 25/26 er bewoond en stralend wit bijstaat. Het pand is weer opgebouwd in ongeveer de oude verschijningsvorm: de voor- en zijkanalen van het huis voldoen aan dit criterium; aan de achterzijde heeft de koper een uitbouw naar de eisen des tijds laten aanbrengen, welke echter toch past bij het geheel.

De realisatie van deze restauratie/vernieuwbouw heeft voor alle betrokkenen, waaronder ook de Deelgemeente (vergunningenbeleid), een schat aan ervaring opgeleverd, die wellicht van grote waarde zal blijken te zijn bij de aanpak van een volgend projekt door de Stichting Berg en Broek.

ZUSTERVERENIGINGEN.

Gedurende een aantal jaren moest geconstateerd worden, dat er geen bijeenkomst met andere zusterverenigingen had plaats gevonden. In het verslagjaar heeft onze vereniging het voortouw genomen en eind september een dergelijke bijeenkomst georganiseerd. Er werden gegevens over elkaars activiteiten uitgewisseld. Opmerkelijk was het te horen, dat de zeer jonge Stichting Historisch Kralingen tot officiëel adviseur van de Deelgemeente Kralingen is aangesteld.

CONTACT MET DE DEELGEMEENTERAAD.

Zoals in het jaarverslag over 1987 ook reeds gemeld is, is onze vereniging bij voortdurende doende te bouwen aan een goede samenwerking met de Deelgemeente, de 'Coolsingel' en diverse gemeentelijke diensten, waaronder ook de Monumenten Commissie.

Hierboven is reeds vermeld, dat de Stichting Historisch Kralingen in haar werkgebied een officiële status als adviseur van de Deelgemeente heeft, waardoor haar adviezen en opmerkingen niet zomaar door de instanties terzijde zullen worden gelegd, maar op waarde geschat.

Onze vereniging is regelmatig doende te wijzen op zaken, die bestuurlijk dreigen te worden verwaarloosd. Daarbij moet direkt opgemerkt worden, dat de gemeente Rotterdam met het entameren van plannen als het Plan Noordrand Rotterdam, de bestemmingswijziging van Duivesteyn III en de komende planwijzigingen in Terbregge een grote werkdruk op het ambtenarencorps en de be-

JAARVERSLAG vervolg

stuurlijke commissies heeft gelegd. Problemen van minder politiek-ambitieuze aard, als de beheersing van het aanzien van de Streckkade-oever en het Prinsmolenpad komen dan in het gedrang. Ook aan het opbouwen van een bestuurlijke visie op al of niet gewenste ontwikkelingen aan de Straatweg of aan de Rotte-oever kwam men dit jaar gewoon niet toe.

Het is onze wens, dat in een volgend jaarverslag op dit punt 'wapenfeiten' gemeld kunnen worden, waarbij wij ons dienen te realiseren, dat er politieke beslissingen kunnen vallen, die ons niet geheel juist kunnen voorkomen of waarbij niet gehandeld wordt conform onze ideeën over hoe er met het karakter van ons werkgebied omgegaan moet worden.

Wanneer echter alle bij dit soort besluitvorming betrokkenen (de politieke partijen en hun vertegenwoordigers, deelgemeentelijke bestuurders, ambtenaren en uitvoerende organen) zich open en constructief opstellen, moet het mogelijk zijn de grotere en kleinere 'problemen' zo goed en verantwoord mogelijk beheersbaar te maken. Waar nodig zal onze vereniging daartoe gaarne haar steentje bijdragen.

Rotterdam, januari 1989.

L. Berger-Schut
secretaris.

« DE WENDE »

ARCHEOLOGISCHE VERENIGING TE BLEISWIJK

In 1985 hebben leden van de Archeologische Werkgroep Nederland, afdeling „De Nieuwe Maas“, een kleine opgraving gedaan ter hoogte van de huidige nieuwbouw Bergse Dorpsstraat 57-61; daarvan is verslag gedaan in Wilgenplas & Rotte nummer 16. Uit deze werkgroep is nu de in de kop genoemde, meer plaatsgebonden, vereniging voortgekomen.

Deze vereniging heeft het karakter van een werkgroep die ten doel heeft archeologische studies rondom Bleiswijk te verrichten. Er zijn nog veel niet beschreven vindplaatsen van oude nederzettingen en behuizingen in de oude veengebieden.

De vereniging „De Wende“ is sedert 1988 met een dertigtal leden bezig met het in kaart brengen en schetsen van vindplaatsen en het opgraven en restaureren van stenen voorwerpen, die als huisraad gediend hebben. Er is nog weinig aandacht geschonken aan de beschrijving van de zeer karakteristieke stenen voorraadpotten en

oliekruiken vanaf de middeleeuwen tot circa 1800.

In Bleiswijk werden ook de door de arme veenbewoners gebruikte ronde stenen platen van gebakken klei gevonden, die voor de lichaamsverwarming overdag en des nachts dienden. Deze stenen werden boven het vuur opgewarmd en op het lichaam gedragen. In juni 1988 organiseerde „De Wende“ een expositie van de vondsten in Bleiswijk.

Het bestuur van „De Wende“ zoekt nog medewerk(st)ers die mee willen werken met het in kaart brengen van de vindplaatsen, het restaureren van gebroken kannen en schotels en het tekenen ervan. Hiertoe kunt U contact opnemen met de secretaris, mevrouw Judith van Roeden, Rembandtlaan 14, 2665 XG te Bleiswijk of met de voorzitter, mevrouw Annemarie Minetti, tel. 01892-15251. Wie weet kan deze vereniging ook bij ons nog eens ergens „spitten“!

'SCHILDJES'

de motivering

De ene keer krijgt de schildjescommissie veel panden voorgelegd, waarvan slechts een enkele bekronenswaard is, de andere keer zijn er weinig, maar relatief goede panden te beoordelen. Dit jaar was het laatste het geval: slechts vier panden te bezien, doch twee positief gewaardeerd.

Als gebruikelijk geven we de gehele beoordeling van de aanbevolen panden, en een uittreksel van de argumenten waarop de andere panden volgens de commissie (voor de samenstelling; zie het jaarverslag) dienden te worden afgewezen.

Staatweg 206 (Villa Margaretha)

"Monumentwaardig (ook het "Historisch Genootschap Roterodamum" vermeldt het pand in haar inventarisatie).

"De massawerking is zeer positief. Ten aanzien van de gevelindeling had de commissie wat problemen met de grote ramen op de eerste etage (maar dat zal wel het resultaat van een eerdere verbouwing zijn). De details van het pand zijn puntgaaf en komen door onder andere het schoonmaken van het vlechtwerk nog beter uit. Het dak is schitterend, de kleurstelling is heel mooi.

"Latere aanpassingen zijn keurig weggevoerd (zoals bij de CV). De bestrating is mooi in kleur gehouden, niet storend. We hopen dat het hekwerk behouden blijft, maar het vraagt wel om een onderhoudsbeurtje.

"De commissie is unaniem voor een schildjestoekenning!"

Kerkstraat 13

"Monumentwaardig

"Ook vorig jaar heeft de commissie voor dit pand gestaan, verheugd dat van de bouwval weer een bouwwerk was gemaakt. Er werd toen verbazing uitgesproken over het stucwerk. In het afgelopen jaar is hieraan duidelijk aandacht besteed, alhoewel het werk boven het rechter venster, begane grond, nog niet geheel gereed is.

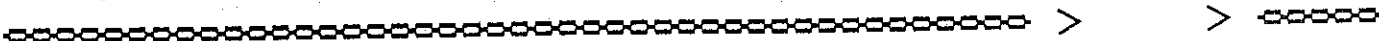
"Het kleurgebruik is mooi, de gevelindeling is goed, evenals de massawerking en het dak is puntgaaf (geen kleurafwijking van pannen!). Er zijn inmiddels ook twee ankers aangebracht (o.i. niet op de originele plaats!) en de onderdorpels steken nog steeds te ver uit.

"Het geheel overziend is de commissie toch voor toekenning van een schildje."

Bij een derde pand constateert de commissie verscheidene, betrekkelijk geringe, onjuistheden, wat haar tot de slotsom brengt: "kortom het lijkt wat op het oorspronkelijke, maar het is qua massawerking e.d. totaal mis!"

Het vierde pand geeft de commissie aanleiding tot een aantal positieve opmerkingen ("in stijl doorgevoerde aanbouw, niet-hinderlijke vergroting"), maar ook tot kritiek ("de te lichte kleuren (zo massief wit), het veel te dikke 'kalf', de zeer zware bielzen"). Dit leidt de commissie tot het oordeel "niet in aanmerking voor een schildje, omdat de inspanning om "extra na te denken" heeft ontbroken."

'SCHILDJES'**de toespraak**

De uitreiking van de oorkonden voor goede restauratie of uitstekend onderhoud is ditmaal geschied door ds T.D. van Soest. Hij heeft daarbij een persoonlijk getinte redevoering gehouden die wij menen de toen afwezigen niet te mogen onthouden. De letterlijke tekst volgt hieronder.

Dames en Heren,

Staat U mij toe om op een nogal persoonlijke manier te beginnen.

*Midden in een groene wereld
tussen een kerk en een kroeg
staat het huis waar 'k ben geboren
dat mij 't leven binnendroeg.*

Het is, nog altijd, een aardig huis. Ruim honderd jaar in de familie.

Een simpel halsgeveltje, interessante muurankers, schuiframen met glas-in-lood aan de bovenkant en het had vroeger luiken voor de ramen. Het wordt nu bewoond door mijn broer en het staat in het Stichtse, in het dorp Wilnis.

Dat Wilnis is - of was - ook een aardig dorp. Een dorpsstraat met woonhuizen en kleine winkels met van die gekke uitstulpinkjes aan de gevel die dienden als uitstalkast voor garen, gevulde koeken en lintdrop. De dorpsstraat had ook mooi straatmeubilair: stoepen, hardstenen palen met kettingen er tussen. Op die stoepen kon je knikkeren en op de kettingen schommelen. Zolang de bewoners tenminste geen emmer water over je heen gooiden. Links en rechts van de straat stonden geleide iepen.

De eerste klap kreeg dit dorpsgezicht in de dertiger jaren toen de iepziekte de bomen velde.

De tweede klap kwam in de zestiger jaren toen het straatbeeld werd gerenoveerd. Het straatmeubilair moest plaatsmaken voor trottoirs en werd vervangen door bielzen en amsterdammertjes. Best leuk, maar het maakt wel elke dorpskern

in ons land eender, zodat je nauwelijks meer weet of je nu in Wilnis of in Zevenhuizen of in Bleiswijk loopt. Alsaf er geen oude ansichtkaarten bestaan waarop je voor elk dorp kunt aflezen hoe het karakteristieker en meer historisch verantwoord kan.

De nekslag kwam een paar jaar geleden. Toen brandde de kroeg af en daarna besloot men om het mooiste deel van de dorpskern met de grond gelijk te maken en door eenvormige nieuwbouw te vervangen.

EEN DAAD VAN VERZET.

Een paar dagen geleden werd ik opgebeld door mijn broer. Hij uitte in een gespierd taalgebruik, dat ik niet zal herhalen, zijn woede over zoveel vandalisme. Hij had daar tegen gevochten maar de strijd verloren. Maar hij meldde mij ook dat hij had besloten tot een voor hem niet weinig kostbare daad van verzet:

„Ik laat de gevel schoonmaken, de oude knipvoeg komt er weer in; de luiken komen er weer aan in standgroen en de Utrechtse kleuren rood en wit. Ik wil aan ons huis laten zien hoe het moet en hoe het kan. Sommigen zullen mij misschien voor gek verklaren, maar ik doe het toch!”

Dames en heren, wat een voorrecht dat wij vanavond in ons dorp, in Hillegersberg, een paar mensen mogen eren - een gevelschild is een eer! - die door diezelfde geest van onverzettelijkheid bevlogen zijn.

Wat heeft U bewogen om zo zorgvuldig met Uw huis in ons midden om te gaan en daarvoor kosten noch moeite te sparen? Alleen U kunt daarop antwoorden en het is zelfs niet onmogelijk dat U dit niet eens precies kunt zeggen. U houdt van dat huis, U vindt het leuk. Het is een beetje een hobby. Het is spannend om te proberen zo iets voor elkaar te krijgen. Kortom, U wilt daar zelf niet al te gewichtig over doen.

Dat is een bescheidenheid die U siert, maar het is aan ons om vanavond openlijk te mogen zeggen wat wij achter al Uw inspanningen zien en vermoeden.

EEN VORM VAN EERBIED

Achter al Uw werk zien wij een vorm van eerbied.

SCHILDJES-TOESPRAAK vervolg

Wij mensen worden geroepen tot allerlei vormen van eerbied: voor het leven van mens en dier, voor het milieu, voor een groene wereld, enzovoorts. Wij zijn er van overtuigd dat U die eerbied kent.

Maar.... wij worden ook geroepen tot eerbied voor de dingen, voor dat wat eens door mensenhand gemaakt mocht worden. Zelf ben ik daar eens hardhandig bij bepaald. Op een bouwplaats smeed ik mijn fiets tegen een kozijn, wat daar stond om gesteld te worden. Een stem vanaf de steiger riep mij boos en krachtig toe: „Hé! Uitkijken een beetje! Daar zit men-senzweet in!” Die bouwvakker had gelijk.

Ook dingen, een „ding” als een woonhuis bijvoorbeeld, hebben een eigen leven, een eigen soms bijzonder eerbiedwaardige geschiedenis. Zij dragen een eigen waardigheid en spreken ook een heel eigen taal. Zo'n huis heeft aan de goede verstaander heel wat te zeggen.

VIER STAPPEN OP DE WEG NAAR DE EERBIED

Om tot zo'n respectvolle omgang met de dingen te komen moeten wij een aantal stappen zetten. Tenminste vier: echte aandacht geven, gehoorzaam zijn, de hulpeloosheid van de dingen beseffen en hen naar hun eigen maat gebruiken.

a) Aandacht

Wie naar zijn huis kijkt met de ogen van zijn hart zal merken dat het een verhaal gaat vertellen. Zo'n huis gaat „praten”. Het spreekt van de bouwmeester die het heeft ontworpen. De stenen spreken van de metselaars die hen in een bewust gekozen verband hebben gelegd. Het degelijke timmerwerk en de kapconstructie maken vakmanschap duidelijk. Je ziet hoe andere mensen het in de loop van de geschiedenis onderhouden hebben en... er komt een stuk eerbied over je.

b) Gehoorzaamheid

Op grond daarvan ga je je eigenmachtigheid afleggen. Onderhoud of restauratie van een waardevol pand is een zaak van gehoorzaamheid. Er moet goed gekeken worden, goed geluisterd en zorgvuldig gehandeld naar wat zo'n huis je zwi-gend maar onmiskenbaar duidelijk maakt. Dat is:

„Ik wil ook jou, mens van de twintigste eeuw, een eigentijds dak boven je hoofd geven. Daar ben ik een huis voor. Je hoeft mij niet meer met turf of kolen te verwarmen. Je mag mij best naar jouw hand zetten. Ik voeg mij naar jou. Maar... voeg

jij je dan ook naar mij. Ga bijvoorbeeld mijn boeiende raampartij niet vervangen door één grote etalagebrede ruit, want dat past niet in mijn gelaat. Dan zal ik zo lang ik nog leef jou en alle anderen met de grote open muil van die ruit moeten aangrijzen.”

Wie gehoorzaam is, rekening houdt met de eigen stijl van de dingen, zal ervaren dat zij ons met hun gave schoonheid blijven dienen. En anders... keren zij zich tegen ons.

c) Begrip voor hulpeloosheid

In de derde plaats moeten wij de hulpeloosheid van de dingen beseffen. Dat stuk dorpsstraat in mijn geboortedorp was tegen het geweld an de bulldozer niet opgewassen. De dingen zijn op onze ontferming aangewezen. Zoals jonge kinderen op hun ouders. Het is goed om dat te weten. Als je dat beseft - zoals U! - wordt zo'n huis een beetje je kind. Je zorgenkind wellicht, maar toch.

d) Een maatvol gebruik

De vierde stap waar de eerbied je toe brengt - en je tegelijk in groeit - is een maatvol gebruik. De dingen geven zelf hun maat aan. Met een grote nijptang kun je geen horloge repareren. Met een bal kun je gooien, met een wijnglas niet.

Zo is het ook met een huis. De stenen zijn gelegd, de kozijnen geplaatst, de vertrekken gepland, het tuinhek neergezet, alles naar de maten van gebruik en bestemming. Daar moeten en mogen wij ons aan houden bij ons gebruik. Ons Oude Raadhuis verdraagt geen garagedeuren op de plaats van de stoep. Die zullen er dan ook nooit komen.

U hebt die vier stappen gezet.

- a. U hebt aandachtig naar Uw huis gekeken en geluisterd naar wat het van U wilde,
- b. U bent gehoorzaam geweest aan wat het U zwi-gend beduidde,
- c. U beseftte dat het op U was aangewezen zoals een kind op zijn ouders,
- d. U hebt op de maten gelet en maat gehouden.

Kortom, U bent eerbiedig geweest ten opzichte van een eerbiedwaardig bezit. U hebt zich hiervoor onverzettelijk ingezet. Daarvoor zijn wij U als Bergse gemeenschap dankbaar en daarom willen wij U vanavond onderscheiden en eren met het gevelschild van onze vereniging.

de staat van de monumenten en monumentwaardige gebouwen

Voor een volledig overzicht van alle monumenten en de - door ons - als monumentwaardig, beeldbepalend en beeldondersteunend aangemerkte gebouwen verwijzen wij U gaarne naar de index van het boek „Gebouwd in de Wijk“, of naar de samenvatting van deze index in de periodiek „tussen Wilgenplas & Rotte“ nummer 19 van mei 1987.

Daarnaast willen wij opmerken dat sedert een tweetal jaren de S & I-commissie doende is de inventarisatiegegevens te actualiseren en te objectiveren. Dit betekent in sommige gevallen dat een gebouw wordt opgevaardeerd, lager gewaardeerd of zelfs van de lijst kan worden afgevoerd.

Wanneer deze herinventarisatie is voltooid zal weer een volledige lijst worden uitgebracht. Tot dat moment handhaven wij de huidige gegevens, voor zover nog actueel gezien allerlei maatschappelijke veranderingen.

**** HILLEGONDAKERK en omgeving

De restauratie van de omringende kerkhofmuur met de daarin voorkomende hekwerken is thans voltooid. Recent is tegen de muur van de westgevel een informatiebord bevestigd dat in onderlinge samenwerking van VSW, ANWB, Kerkbestuur en Deelgemeente tot stand is gekomen.

Een nieuwe restauratie daagt, namelijk herstel van de dakspanten van schip en toren.

*** KERKSTRAAT 1 hoek Bergse Dorpsstraat

Geruime tijd geleden is voor de geplande nieuwbouw van een winkel, na een bezwarenprocedure, de bouwvergunning afgegeven door het D.B. van de Deelgemeente. Het hoekpandje is recent gesloopt en de enorme kastanjeboom ter plaatse geroid.

*** KERKSTRAAT 13

Dit door de Stichting Stadsherstel Historisch Rotterdam herstelde pand is thans als wijnproeverij „De Bergse Cave“ in gebruik, waarmee het naar het zich laat aanzien veilig is gesteld.

In 1988 onderscheiden met schildje en oorkonden.

*** STRAATWEG 206 „Margaretha“

Dit zeer fraaie woonhuis heeft een uitgebreide opknopbeurt ondergaan, waarbij o.a. nieuwe dakleien werden aangebracht. Wij hopen dat dit juweeltje van bouw weer vele jaren mee kan.

In 1988 onderscheiden met schildje en oorkonde.

*** STREKKADE 25-26

De restauratie is thans, na enige vertraging, voltooid en het pand is in volle luister hersteld.

*** GRINDWEG 19 vm. woonhuis fam. Richters.

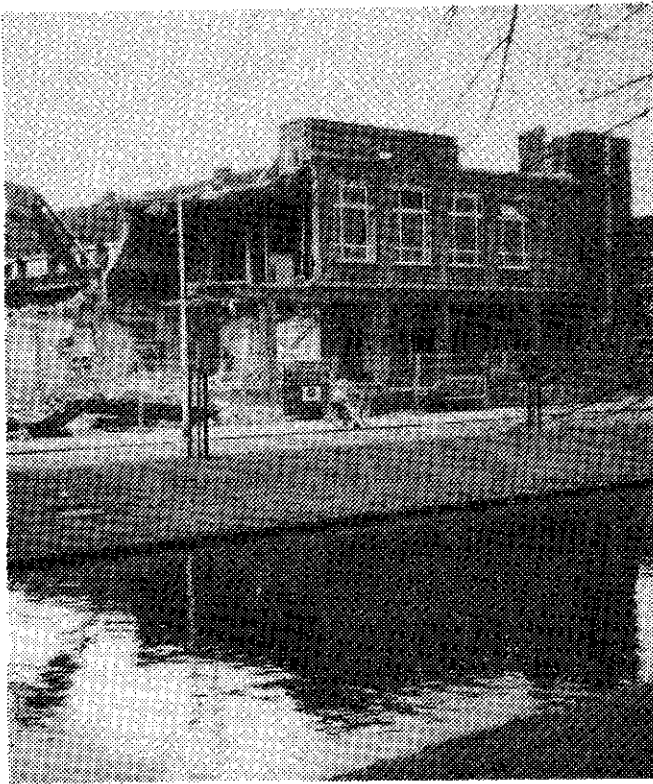
Dit zich in zeer slechte staat bevindende pand is onbewoonbaar verklaard. De eigenaar - de gemeente Rotterdam - heeft reeds verklaard geen geld beschikbaar te zullen stellen voor herstel. Pogingen hiertoe van particulieren worden thans ondernomen.

Het lijkt, gezien de grootte van het perceel en dientengevolge de waarde van de grond, een zeer moeizame, maar niet onmogelijke, zaak te worden.

*** Grindweg 15 Koetshuis bij nr 13 Dak in zeer slechte conditie.

*** TERBREGSEWEG 1 Boerderij met schuren

De oude houten schuur is thans gesloopt; de bomen sterk ingesnoeid. Er zou een nieuwe schuur worden gebouwd, waarbij is toegezegd de zaak welstandshalve zeer zorgvuldig te behandelen.

" daris"

*** BERGSE LINKER ROTTEKADE 195-196
De 19^e eeuwse (?) boerderij met rieten dak is gesloopt en vervangen door nieuwbouw.

*** HOGE LIMIET 175 vm boerderij-woonhuis
Pand is recentelijk gesloopt om in de oude verschijningsvorm te worden herbouwd.

** STRAATWEG 226 vm Adriaanstichting
De vele, meest zeer ambitieuze, plannen voor het gebouw en terrein hebben elkaar opgevolgd. Ondertussen staat het gebouw verder te verkommeren en komt een, voor velen, wenselijke oplossing - herstel van het gebouw met een passend gebruik (vorig jaar nog zo nabij) - steeds moeilijker binnen bereik.

De deelgemeente heeft enige maanden geleden de intentie uitgesproken niet langer vast te houden aan de bepalingen van bestemmings- en beleidsplan, en woningbouw toe te staan. Daarmee is de deur open voor sloop en nieuwe bebouwing ter plaatse, en is een weliswaar niet echt mooi, maar zeer markant, en technisch, ondanks verwaarlozing, nog zeer goed pand hoogstwaarschijnlijk voor Hillegersberg verloren.

(Hoe staat het met de beleidsvoornemens van de Deelgemeente om zorgvuldig om te gaan met waardevolle historische gebouwen?)

** BERGSE DORPSSTRAAT 63-71.

Het woonhuis nr. 63 is zeer fraai hersteld, maar nog niet gereed.

Op nr. 65/67 zijn de kozijnen onlangs volledig uitgebroken, wellicht ten behoeve van nieuwe etalages.

** BERGSE LINKER ROTTEKADE 300

Voorheen brugwachterswoning. De raamkozijnen aan de straatzijde zijn ernstig verrot.

** ADRIANALAAN 102 Brandaris <
Recent - maart 1989 - gesloopt. Daarmee wordt een markant gebouw ingewisseld voor 7 patiowoningen. Is dit stedenbouwkundige vormgeving?

** MEIDOORNSINGEL 50 'De Meidoorn'

Na de sluiting van de kerk (januari 1988) is het gebouw verkocht aan een uitvaartonderneming en inwendig verbouwd tot rouwcentrum, waarbij het uiterlijk geheel intact is gebleven.

Een goed voorbeeld van hergebruik!

* Kleiweg 64 Nassaukerk

Deze kerk is in juni 1988 gesloten. Er wordt gedacht aan sloop en woningbouw (via een projectontwikkelaar).

Naast het vele sombere nieuws hierboven zijn er geen of nauwelijks lichtpuntjes.

NB.: Dit is slechts een greep uit het bestand van historisch waardevolle objecten, waarover ontwikkelingen zijn te melden. Mocht U suggesties hebben voor aanvulling, dan vernemen wij dit graag van U.

■ GRINDWEG 19 IN GEVAAR

Jan Willem de Boer

Grindweg 19 is in gevaar. Langzaam maar zeker drukt het dak van de hoeve de zuidelijke buitenmuur in de richting van de Bergse Dorpsstraat. De muren scheuren. Het lekt als een gieter. Het pandje uit het eind van de achttiende eeuw staat er deerniswekkend bij. Nog even en het valt vanzelf in elkaar. En dan is er opnieuw een herinnering aan Hillegersberg-van-toen verdwenen. Punt.

Punt? De Stichting Berg en Broek, die het ook lukte om het al opgegeven huisje aan de Streckade te redden, is in volle actie. Berg en Broek staat op de bres voor het behoud en het herstel van al die Hillegersbergse, Schiebroekse en Terbregse panden, die door de jaren heen het gezicht van de drie dorpen-van-toen en de stadswijken-van-nu hebben bepaald. Dat zijn er nogal wat. Veel panden zien er goed uit. Sommige beroerd of half-beroerd. En Grindweg 19 is ronduit in gevaar. Grindweg 19 is niet zomaar een stijlvoorbeeld van een laat-achttiende eeuws boerenhuis, het is meer. Veel meer!

Grindweg 19 was (en is voor mij nog steeds) het huis van Marius Richters: een van de heel groten uit het voor- en direct naoorlogse expressionisme. Dat huis in gevaar? Dat huis, waar zijn dochter Ietske een levenlang de nalatenschap van haar begaafde, bescheiden en stille vader behoedde, bewaakte en beheerde..., dat huis in gevaar? Nooit, nooit en nog hs nooit, roept Berg en Broek. Terecht. Als Hillegersberg weer meeroept wordt Grindweg 19 hersteld. Dan kunnen de herinneringen er gewoon blijven wonen. Niet onbelangrijk in een snel veranderende wereld.

GRINDWEG 19

Hillegersberg in de jaren dertig. Landelijk toevluchtsoord voor mensen, die het snel groeiende Rotterdam wel aardig vinden om er te werken, maar liever aan de groene noordrand willen wonen. Hillegersberg: 'n kunstenaarskolonie. Marius Richters werkt er, samen met Ietske en Han, de beeldhouwer/houtsnijder, die mij als kleine man les geeft. Chabot, Bieling, de journalist-romancier Wim Wagener, de poëtische auteur Herman Besselaar, de expressionist Jan Willem de Boer en mijn moeder, die onder andere kinderboeken schrijft... Wie ben ik vergeten? Jaap Gidding de ontwerper, de grote man van het Amsterdamse Tuschinsky-theater. Tanny, z'n vrouw, die beeldschone sieraden maakt. En Bob Oud, architect en levenskunstenaar. Kunstenaars, bijeengespoeld aan de rand van de plassen. Merkwaardige, interessante mensen die hun kop boven water hielden in de jaren van bittere ellende. Dapper. Gelovig en vertrouwend zoals Marius, z'n vrouw Jo en grootmoeder Ietske Renoy. Dwars en energiek, zoals Bieling. Zachtmoedig en aandachtig, zoals Herman Besselaar en zijn Weense vrouw Bertie. Kunstenaars. Prachtmensen.

*De onbekende kant
van Grindweg 19.*

VIJF

In het begin van de jaren dertig ben ik net vijf. Mijn dagelijkse gang na het kleuterschooltje naast de Hillegondakerk leidt niet naar huis - niet naar de gloednieuwe Breitnersingel. Maar naar de Grindweg. Naar het atelier, waar ik van Han boetseren en houtsnijden leer. Naar Sonja, het veel te vette schaap, dat toestaat dat ik op haar rug door de tuin rijdt. Naar grootmoeder Ietske Renoy voor de verhalen van Terschelling. Naar de bijkeuken, waar mevrouw Richters appelen en eieren in een Keulse pot heeft staan. Naar het atelier van meneer Richters: doodstil, want hij werkt aan het gezicht op de Rotte over de velden van Terbregge. Vijf... kan het heerlijker? Ja, het kan nóg heerlijker.

Op warme zomeravonden zwerven de Hillegersbergse kunstenaars de tuin van Marius binnen. Uit het halfduister duiken ze op. Gesprekken in een kring op het gras. Achter Sonja's dikke, wollen rug lig ik roerloos te luisteren naar af en toe heftige grote mensenpraat over kunst en non-kunst. Sonja blaas niet. Dat redt me. Moeder ontdekt me bij toeval. Niets is erg die avond. Ook niet, dat een kleine jongen veel te laat in bed ligt. Kunst vraagt offers.

Weer in het gras. Nu voor het schilderij „de kinderen De Boer“, dat Marius van ons vieren maakt. M'n zusje met haar neger-

popje. Dat kon toen nog. Je mocht in de jaren dertig heel gewoon en heel rechtuit negerpopje zeggen, zonder direct in de hoek van de beroepsdiscriminanten te worden geplaatst. Hayo, m'n oudere broer, zette een Romeinse ridderhelm op. Zo werd hij geschilderd. Sonja, ons schaap, kwam erbij en kreeg een eigen plek op het doek. M'n jongere broertje lag te kraaien in het gras... kortom: het werd een heerlijk zomers schilderij van vier onbezorgde kinderen. In de lekker ongemaaide tuin van Marius, Grindweg.

Diezelfde warme, lange zomer van 1932 tekent Ietske een paar portretjes van me in houtskool met een vleug krijt. Poseren is een ellende voor zo'n kleine jongen van vijf... maar het is ook een losprijs voor tientallen, honderden middagen zwerven door die geheimzinnige tuin, door dat hoge ongemaaide gras, in de volgepakte ateliers waar het zo lekker naar terpentijn, olieverf en schilderslinnen ruikt. En dus zit ik uren zoet stil en kijk met verlangende ogen naar het vette schaap Sonja, dat voor het raam op me wacht.

Grindweg 19 omvallen? Zomaar laten wegzakken in het Hollandse poldersop? En dan blij toekijken, hoe opnieuw een stuk groen wordt volgeplempt met beton? Berg en Broek is iets anders van plan. En dan vind ik, dat Berg en Broek daarvoor (en voor alle andere herstellingspogingen!) alle steun verdient!

. COLLECTIE HILLEGERSBERG VERWORVEN .

Recent heeft de VSW een particuliere collectie, Hillegersberg betreffende, verworven. Deze collectie was van een „oud-Bergenaar“ die, alhoewel reeds lang niet meer in de wijk woonachtig maar de wijk desondanks een warm hart toedragend, zelf daartoe het initiatief nam. Het betreft een verzameling van uiteenlopende aard, van rijp en groen, van schilderij tot kranteknippsel.

Enkele zowel letterlijk als figuurlijk in het oog springende stukken daaruit zijn onder andere een olieverfschilderij van de Hillegondakerk en een dergelijk werkje van de Straatweg nabij Plaswijk. Daarnaast is er een boekwerk betreffende „een onderzoek naar de mogelijkheid tot het omzetten van de windbemaling in elektrische bemaling van de polder Bleiswijk en een gedeelte van Hillegersberg“ met bijlagen,

zoals een kaart en offertes uit 1911.

Voorts zijn er brochures over Hendrik Chabot en Marius Richters, gedenkboekjes over de Adriaanstichting, de restauratie van de Hillegondakerk (1940) en gidsjes van Hillegersberg, de Sinte-Luidinaparochie, de Nederduits Hervormde Kerk te Hillegersberg en het Plaswijkpark.

Tot slot waren er diverse gegevens over de door ons al eerder gesignaleerde Historische Vereeniging Oud-Hillegersberg en Rotterban, welke een halve eeuw geleden bestond.

Wellicht dat deze collectie een aanzet kan zijn voor een verdere uitbouw tot een mogelijke museumfunctie, waarover wij al eerder hebben bericht.

Wij hopen regelmatig en te zijner tijd uit bovengenoemde bronnen te citeren en te publiceren.

* Jaarrekening 1988 * begroting 1989 *

Hieronder treft u een toelichting aan op de financiële resultaten van onze vereniging in het jaar 1988, gevolgd door het cijfermatige overzicht op de volgende pagina.

HET LEDENBESTAND

Op 1 januari 1988 telde de vereniging 409 gewone leden, 30 donateurs en 1 buitengewoon lid (totaal 440). In de loop het jaar nam het aantal af door onder meer bedanken, overlijden en verhuizen. Daar tegenover stond dat zich ook een aantal nieuwe leden heeft aangemeld, zodat het ledenbestand op 31 december 1988 het aantal van 442 had bereikt, onder te verdelen in 411 gewone leden, 30 donateurs en 1 buitengewoon lid.

DE VERENIGINGSFINANCIËN

- Realisatie 1988.

Het afgelopen jaar is afgesloten met een positief saldo van ruim f 3800,-.

De rente van de vereniging is lager dan op de begroting stond vermeld. Dit is veroorzaakt door het feit dat in de loop van het jaar geld is overgemaakt naar een andere spaarrekening („Leeuwrekening“). De rente over dit geld wordt pas in 1989 bijgeschreven.

Ondanks het feit dat in de post „Bestuurskosten“ thans ook de kosten van de ledenadministratie zijn opgenomen, zijn deze ruim beneden de begroting gebleven.

De enige grote uitgave in 1988 is geweest de reservering van f 1250,- ten behoeve van het informatiebord voor de Hillegondakerk.

- Begroting 1989.

Aangezien het ledental zich thans lijkt te stabiliseren, zullen de contributie-inkomsten nauwelijks uitstijgen boven die van 1988.

Behalve het bedrag voor het „Hillegondabord“ zijn er geen bijzondere uitgaven te verwachten.

Op grond van de opgezette begroting zal het jaar 1989 met een positief saldo van f 2125,- worden afgesloten.

- Balans.

Een aantal leden/donateurs heeft de bijdrage voor 1989 reeds voor 1 januari voldaan. Dit bedrag staat op de passiva-kant van de balans. Het reservefonds en het publicatiefonds zijn door de positieve resultaten van het afgelopen jaar wederom gegroeid.

Niet in de balans zijn opgenomen de volgende bezittingen, die bij aanschaf reeds waren afgeschreven: een schrijfmachine (f 77,-), 24 schildjes (f 538,80), tentoonstellingspanelen (f 905,47), 1101 dia's, circa 1350 enveloppen (f 202,50), circa 1300 acceptgirokaarten (f 78,-), briefpapier, circa 10 boeken en in 1988 aangekocht (pas in 1989 betaald) waardevol historisch materiaal over onze omgeving (f 1000,-).

PUBLICATIES

Van de publicaties van de vereniging zijn ook in 1988 weer veel exemplaren verkocht.

Van het boek „Gebouwd in de Wijk“ zijn thans nog 11 exemplaren over die in het archief van de vereniging bewaard worden. Bovendien zijn nog ruim 40 exemplaren bij diverse boekhandelaren in consignatie.

De 18 nog resterende exemplaren van het boek „De Ambachtsman vertelt“ zijn eveneens aan het archief toegevoegd.

De vereniging beschikt momenteel over 64 oude kaarten van Schiebroek, die voor de verkoop beschikbaar zijn.

Op de open Monumentendag 1988 zijn veel exemplaren van het speciaal voor deze dag gemaakte vouwblad over de Straatweg verkocht (totale opbrengst f 256,-). Er zijn nog 100 exemplaren van dit vouwblad over. De vouwbladen „Het Dorp op de Donk“ en „Het Boterdorpse Verlaat“ zijn uitverkocht.

In 1989 zal ter gelegenheid van de van nu af aan jaarlijks te houden Open Monumentendag weer een vouwblad worden vervaardigd.

De JAARCIJFERS luiden:

	Realisatie 1987	Begroting 1988	Realisatie 1988	Begroting 1989
a) VERENIGING:				
<u>BATEN:</u>				
Contributies gewone leden	7757,50	8000	8142,50	8200
Bijdragen donateurs	477,50	450	435,--	450
Buitengewone leden	25,00	25	25,00	25
Eenmalige bijdragen	20,--	100	--,--	100
Rente vereniging	613,41	700	518,88	600
Vrijval voorz. 10j. bestaan	1250,--	-	--,--	-
<u>Overige baten</u>	<u>119,30</u>	<u>-</u>	<u>56,00</u>	<u>-</u>
TOTAAL BATEN:	10262,71	9275	9177,38	9375
 <u>LASTEN:</u>				
Bestuurskosten	360,29	700	315,77	500
Drukwerk ledencontact	760,25	1000	1002,98	1000
Propaganda	741,--	500	357,--	500
Vergader- en excursiekosten	941,90	1000	913,60	1250
Onkosten commissies	342,05	500	180,79	500
Lidmaatschappen	135,--	150	135,--	150
Subsidies	1150,--	1200	1000,--	1200
Bijzondere acties	22,70	100	35,35	1350
Viering 10-jarig bestaan	2868,12	-	--,--	-
Reservering bord Hill'kerk	--,--	-	1250,--	-
Diversen	380,01	300	160,--	300
<u>Onvoorzien</u>	<u>250,00</u>	<u>500</u>	<u>--,--</u>	<u>500</u>
TOTAAL LASTEN:	7951,32	5950	5350,49	7250
 Saldo vereniging:	 2311,39	 3325	 3826,89	 2125
 b) PUBLICATIEFONDS:				
<u>BATEN:</u>				
Rente publicatiefonds	1054,44	1100	1154,74	1200
<u>Verkopen boeken e.d.</u>	<u>3536,41</u>	<u>2000</u>	<u>2498,85</u>	<u>2000</u>
TOTAAL BATEN:	4590,85	3100	3653,59	3200
 <u>LASTEN:</u>				
Productiekosten	3876,41	500	--,--	500
<u>Afschrijving voorraad</u>	<u>146,91</u>	<u>100</u>	<u>--,--</u>	<u>100</u>
TOTAAL LASTEN:	4023,32	600	--,--	600
 Saldo publicatiefonds:	 567,53	 2500	 3653,59	 2600

<u>BALANS</u> per:	<u>31-12-'86</u>	<u>31-12-'87</u>	<u>31-12-'88</u>
<u>ACTIVA:</u>			
Giro, banken	31.255,91	33.469,19	41.854,67
Voorraad (boeken)	147,91	1,--	1,--
Vooruit bet.k.10-j best	292,45	--,--	--,--
TOTAAL ACTIVA:	31.696,27	33.470,19	41.855,67
 <u>PASSIVA:</u>			
Reservefonds	10.244,01	12.555,40	16.382,29
Publicatiefonds	19.507,26	20.074,79	23.728,38
Reservering 10-j. best.	1.250,--	--,--	--,--
Te betalen vergaderkosten	--,--	410,--	--,--
Vooruitbet. contr./don.	695,--	430,--	495,--
<u>Reservering bord Hill'krk</u>	<u>--,--</u>	<u>--,--</u>	<u>1.250,--</u>
TOTAAL PASSIVA:	31.696,27	33.470,19	41.855,67

DE KLEINE STADSVERLOEDERING

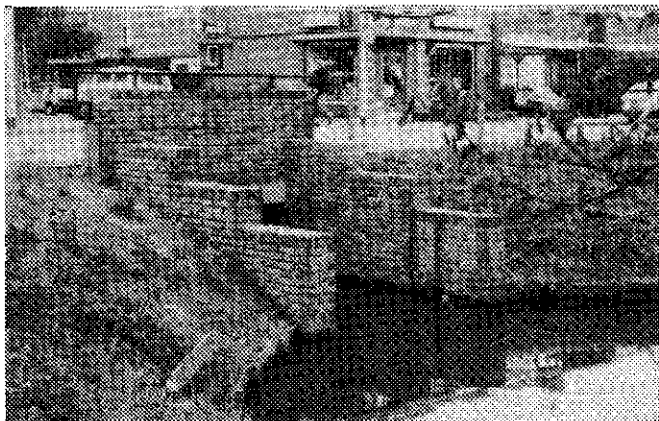
Soms is een nieuw gebouw een verrijking voor een stad(swijk); helaas vaak een verarming. Denkelijk komt dat omdat het economische aspect te zwaar doorweegt.

Maar niet alleen gebouwen bepalen het aanzien van een wijk; ook het „meubilair“ is, naast het groen, een belangrijk punt. Je krijgt de indruk dat de (= vrijwel elke) gemeente daar tegenwoordig minder voor over heeft dan vroeger.

Een voorbeeld van bovenstaande zijn de kruisingen van de singels met de lanen in

Schiebroek. In de dertiger jaren zijn deze zorgvuldig aangelegd, architectonisch naar de smaak van de tijd en gevarieerd naar plaats (zie de bovenste foto's).

Helaas wordt er bij het onderhoud maar wat „aangerommeld“: een nieuwe muur in rode steen tegen de oude gele aan, de tanding wordt een schuine rollaag en als de muur te laag is hebben we nog wel een betonrandje liggen dat de bovenste grond kan keren (onderste foto's, kruising Pepelweg/Kastanjesingel).

I N H O U D:

Uitnodiging	1
Agenda jaarvergadering	2
Het tweede gebruik	3
Praatje bij een plaatje	4
Jaarverslag 1988	5
"De Wende"	8
Schildjes - de motivering	9
Schildjes - de toespraak	10
De staat der monumenten	12
Grindweg 19 in gevaar	14
Collectie Hillegersberg verworven	15
Jaarrekening en begroting	16
De kleine stadsverloedering	18

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Mw. L. Berger-Schut, Jan Willem de Boer, Mw S.M. Brand-Nieuwenhuijzen, ir J. Fens, L.J.A. de Haer, ing D.J. Klamer, Leen Kok, ds T.D. van Soest, ir G. Tuijnburg Muijs, Mario van der Velde, J.J. Zanstra.

UITGAVE VAN DE VERENIGING STEDEBOUWKUNDIG WIJKBEHOUD HILLEGERSBERG-SCHIEBROEK-TERBREGGE

Secretariaat:
Burgemeester le Fèvre de Montignylaan 4
3055 LE Rotterdam-Hillegersberg
tel.: 010 - 4 22 35 98
